

Thực trạng và những khuyến nghị chính sách quản lý thuốc lá thế hệ mới

23:02 23/03/2024

Tác giả: Đang cập nhật

Thời gian gần đây, tình trạng sử dụng thuốc lá thế hệ mới (gồm thuốc lá điện tử và thuốc lá nung nóng - thuốc lá làm nóng) đang diễn ra phổ biến trong xã hội Việt Nam và trở thành xu hướng trên thế giới. Một phần nguyên nhân là do còn nhiều cách hiểu chưa đồng nhất về các dòng sản phẩm, khiến người dùng chưa được tiếp cận đầy đủ thông tin chính thống, dẫn tới việc chậm đưa ra cơ chế quản lý phù hợp.

Thực trạng sử dụng thuốc lá thế hệ mới

Các sản phẩm thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng hiện nay đang được bán và tiếp thị một cách công khai nhắm tới giới trẻ qua các nền tảng truyền thông mạng xã hội được sử dụng phổ biến trong giới trẻ như Facebook, Tiktok... Theo nghiên cứu của Hội Y tế công cộng Việt Nam thực hiện tại Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh năm 2020, có tới 45% thanh thiếu niên 15-24 tuổi đã từng tiếp xúc với quảng cáo thuốc lá điện tử qua mạng xã hội, chủ yếu là Facebook, 9,1% thanh thiếu niên nhận được mẫu thử thuốc lá điện tử miễn phí, 15,2% được giảm giá khi mua các sản phẩm thuốc lá điện tử, chẳng hạn như mua 2 tặng 1 hay khuyến mại 60%.

Kết quả điều tra tình hình sử dụng thuốc lá ở thanh thiếu niên năm 2022 của Bộ Y tế, cũng có tới 18.4% thanh thiếu niên 13-15 tuổi (16,3% nam, 20% nữ) đã nhìn thấy thông tin quảng cáo, tiếp thị thuốc lá điện tử, trong đó chủ yếu tiếp xúc qua mạng xã hội (Facebook, Zalo, Instagram...) và Internet (website).

Cũng theo điều tra của Bộ Y tế, tỷ lệ hút thuốc lá điện tử ở người trưởng thành đã tăng 18 lần (từ 0,2% năm 2015 lên 3,6% năm 2020), tỷ lệ sử dụng thuốc lá điện tử ở nhóm tuổi học sinh từ 13-15 tuổi là 3,5% (năm 2022.)

Thuốc lá điện tử được thiết kế kiểu dáng giống đồ dùng như bút, thổi sơn, hộp sữa, đồ chơi, có nhiều tính năng phát sáng, nghe nhạc, giá sản phẩm đa dạng, dễ tiếp cận... hương vị hấp dẫn, tạo trào lưu và phong cách hướng đến giới trẻ, trong khi bằng chứng khoa học cho thấy thuốc lá điện tử có chứa thành phần độc hại.

Phó Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục Tạ Văn Hạ cho biết, các sản phẩm thuốc lá mới bao gồm thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng đang có xu hướng gia tăng sử dụng trên thế giới và ở Việt Nam. Bằng chứng khoa học cho thấy các sản phẩm thuốc lá mới tồn tại nhiều nguy cơ gây hại. Trong khi đó, thanh thiếu niên là lớp người trẻ tuổi, năng động, sáng tạo, ham hiểu biết tuy nhiên cũng do đặc tính của lứa tuổi, họ luôn có tính tò mò, thích khám phá thử nghiệm cái mới, muốn thể hiện bản thân nên dễ bị cuốn theo các trào lưu, tệ nạn xấu.

Thuốc lá mới là sản phẩm hướng mục tiêu đến giới trẻ, khiến thanh thiếu niên bắt đầu nghiện nicotine sớm hơn và tác hại sức khỏe sẽ nghiêm trọng hơn cả trước mắt và về lâu dài.

Đối với thanh thiếu niên, sử dụng nicotine gây hại lớn đến sự phát triển não bộ, vì não bộ của trẻ vẫn đang trong giai đoạn phát triển cho tới tuổi 25. Nicotine có thể làm suy yếu sự trưởng thành não bộ của thanh thiếu niên với những hậu quả ngắn hạn và hậu quả lâu dài nghiêm trọng đó là nghiện, rối loạn nhận thức và cảm xúc, giảm khả năng học tập và rối loạn tâm thần.

Những thay đổi do nicotine gây ra trong hệ thần kinh khiến người dùng ở nhóm tuổi này dễ bị nghiện nicotine hơn và vì thế ảnh hưởng đến sức khỏe sẽ đến sớm và trầm trọng hơn trong tương lai. Phơi nhiễm nicotine cũng đặc biệt gây hại cho sức khỏe bà mẹ và bào thai trong thời kỳ thai nghén, gây ra đẻ non, thai chết lưu, tăng nguy cơ mắc các bệnh lý tim mạch...

Cần quản lý đồng bộ và hiệu quả

Thực tế tại Việt Nam hiện nay chưa ban hành chính sách quản lý nên toàn bộ các sản phẩm thuốc lá thế hệ mới đang lưu thông trên thị trường đều là hàng lậu, không có nguồn gốc xuất xứ, tiềm ẩn nhiều rủi ro sức khỏe cho người tiêu dùng. Thuốc lá điện tử lậu chiếm tới 90% thị trường thuốc lá thế hệ mới tại Việt Nam.

Ông Lê Đại Hải, Phó vụ trưởng Vụ Pháp luật Dân sự - Kinh tế, Bộ Tư pháp cho biết, thuốc lá thế hệ mới, bao gồm cả thuốc lá làm nóng và thuốc lá điện tử không thuộc danh mục ngành nghề cấm kinh doanh theo Luật Đầu tư.

Vì vậy, theo ông Hải, Việt Nam nên khảo cứu các kinh nghiệm quốc tế để đưa các sản phẩm thuốc lá làm nóng và thuốc lá điện tử vào quản lý một cách đồng bộ, đồng thời dưới cùng một khung pháp lý trên cơ sở phân tích các tác động đến người tiêu dùng, doanh nghiệp và cơ quan quản lý nhà nước.

Theo ý kiến của nhiều chuyên gia cũng thống nhất quan điểm, Việt Nam nên khảo cứu các kinh

nghiệm quốc tế, các dữ liệu toàn cầu về xu hướng phát triển và bằng chứng khoa học về giảm thiểu tác hại, rủi ro của thuốc lá thể hệ mới để đưa các sản phẩm thuốc lá điện tử hệ thống đóng có chứa nicotin và thuốc lá làm nóng vào quản lý, dưới cùng một khung pháp lý.

Một khung pháp lý toàn diện về thuốc lá thể hệ mới sẽ gồm quy định về tiêu chuẩn chất lượng, quy chuẩn sản phẩm, điều kiện kinh doanh, sản xuất, xuất nhập khẩu và phân phối sản phẩm, chính sách về thuế, các quy định về ghi nhãn hàng hóa...

“Thuốc lá thể hệ mới tại Việt Nam: Khuyến nghị chính sách”

Hội thảo “Thuốc lá thể hệ mới tại Việt Nam: Khuyến nghị chính sách” đã được tổ chức tại Hà Nội ngày 19/3 vừa qua, cung cấp góc nhìn toàn cảnh về thị trường, đồng thời kiến nghị các giải pháp nhằm tăng cường quản lý nhà nước và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng.

Hội thảo thuốc lá thể hệ mới tại Việt Nam: Khuyến nghị chính sách thu hút sự tham dự của các chuyên gia, nhà quản lý ở các bộ, ngành liên quan

Các đại diện tham dự đã có những nội dung tham luận nhằm làm rõ các khái niệm về 2 dòng sản phẩm thuốc lá làm nóng và thuốc lá điện tử, đồng thời tham chiếu các thông lệ, quy định trên thế giới đối với thuốc lá thể hệ mới. Theo đó, về mặt sức khỏe, BS Lê Đình Phương, Trưởng khoa Nội và

Y học gia đình - Bệnh viện FV, Giảng viên Đại học Y khoa Phạm Ngọc Thạch đã đưa ra các cơ sở khoa học phân tích xu hướng giảm tác hại của thuốc lá thông qua việc sử dụng thuốc lá điện tử và thuốc lá làm nóng.

Hội thảo ghi dấu ấn đặc biệt với phần thảo luận bàn tròn giữa đại diện Bộ Công thương, Bộ Y tế, Tổng cục Quản lý thị trường, Bộ Tư pháp và các Đại biểu Quốc hội, các chuyên gia trong Kinh tế - Xã hội. Các đại diện đã mổ xẻ chi tiết, thẳng thắn về thực trạng và kinh nghiệm quản lý thuốc lá thế hệ mới trên thế giới, từ đó khuyến nghị về công tác quản lý tại Việt Nam.

Hoàng Dương

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/public/index.php/thuc-trang-va-nhung-khuyen-nghi-chinh-sach-quan-ly-thuoc-la-the-he-moi>